

SOMOGY MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

Ügyiratszám: SOB/03/1379/2017.

Ügyintéző: Marekné dr. Mészáros Ágnes

Tárgy: törvényességi felhívás az
5/2016.(VI.24.) önkormányzati
rendeletre

Határidő: 2017. szeptember 8.

**Községi Önkormányzat
Képviselő-testületének**

V é s e

Tisztelt Képviselő-testület!

A Somogy Megyei Kormányhivatal - a Miniszterelnökség iránymutatása szerint elkészített - 2017. évi ellenőrzési munkaterve alapján kiemelten és átfogóan megvizsgálta a települési önkormányzatok anyakönyvi tárgyú rendeleteit, különös tekintettel az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (a továbbiakban: At.) 96. §-ában kapott felhatalmazásnak való megfelelést.

A fentiek alapján Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132. § (1) bekezdés a.) pontjában biztosított hatáskörömben eljárva Vése Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a hivatali helyiségen kívüli és a hivatali munkaidőn kívül történő anyakönyvi esemény és családi esemény engedélyezésének szabályairól és díjairól szóló 5/2016.(VI.24.) önkormányzati rendeletének (a továbbiakban: Ör.) jogszabálysértő rendelkezései miatt az alábbi

törvényességi felhívást

teszem:

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) (a továbbiakban: az Alaptörvény) 32. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.

Az At. 96. § a)-b) pontja felhatalmazást ad az önkormányzatoknak, hogy

- a) **rendeletben határozzák meg a hivatali helyiségen kívüli, valamint a hivatali munkaidőn kívül történő házasságkötés** és bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése **engedélyezésének szabályait**,

valamint felhatalmazást ad arra is, hogy

- b) **rendeletben állapíthassák meg a hivatali helyiségen kívüli, valamint a hivatali munkaidőn kívül történő házasságkötés** és bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése **esetén a többlétszolgáltatás ellentételezéseként az önkormányzat részére, valamint az anyakönyvvezető részére fizetendő díj mértékét.**

Vése Községi Önkormányzat Képviselő-testülete az At. 96. § a)-b) pontjában kapott felhatalmazás alapján megalkotta az Ör-t, melynek felülvizsgálata során a **következőket állapítottuk meg.**

1./ Az Ör. bevezető rendelkezése nem felel meg a hatályos jogszabályoknak.

A jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet) 54. § (1) bekezdése értelmében a nem eredeti jogalkotói hatáskörben megalkotni tervezett rendelet bevezető részében egyértelműen meg kell jelölni a jogszabály egyes rendelkezéseinek a megalkotásához szükséges valamennyi olyan felhatalmazó rendelkezést megállapító jogszabályi rendelkezést, amely alapján a rendeletet kiadják.

Az IRM rendelet 55. § (5) bekezdése alapján az önkormányzati rendelet bevezető részének a megszövegezésekor az önkormányzat feladatköréért az **Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés megfelelő pontját**, a helyi önkormányzatokról szóló törvénynek a feladatkört megállapító rendelkezését vagy más törvénynek a feladatkört megállapító rendelkezését kell feltüntetni.

Tekintettel arra, hogy az Ör. a házasságkötésen kívül a családi eseményeket is szabályozza, az Ör. bevezető részében az eredeti jogalkotói hatáskört megállapító rendelkezésként az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésének megjelölése megfelel az IRM rendelet 53. § (2) bekezdésének, azonban **ezt ki kell egészíteni az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a.) pontjával.**

Továbbá az Ör. bevezető rendelkezésében hivatkozott az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló **1982. évi 17. törvényerejű rendelet az Ör. hatályba lépésekor már nem volt hatályos**, a felhatalmazó rendelkezéseket jelenleg az At. tartalmazza.

2014. július 1-ig az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: tvr.) 42/A.§ (4) bekezdésének a)-b) pontja adott felhatalmazást önkormányzati rendelet alkotására. Azonban e jogszabályt az egyes törvényeknek az elektronikus anyakönyv kialakításával összefüggésben szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXVI. törvény 117.§-a a fenti időponttal hatályon kívül helyezte, ugyanakkor – a 120. §-ával – ugyanezen időponttal rendelkezett az At. hatályba lépéséről.

Az Ör. bevezető része nem felel meg az IRM rendelet 55. § (1) bekezdésének, mert **olyan - felhatalmazó rendelkezést megállapító - jogszabályra hivatkozik, mely az Ör. megalkotásakor már nem volt hatályos.**

A fentiekkel összhangban a Kúria a Köf.5021/2013/4. számú határozatban – kifejtette, hogy a **végrehajtási jelleggel megalkotott önkormányzati rendelet esetében a felhatalmazó jogszabály**

A fentiekkel összhangban a Kúria a Köf.5021/2013/4. számú határozatban – kifejtette, hogy a végrehajtási jelleggel megalkotott önkormányzati rendelet esetében **a felhatalmazó jogszabály megjelölése érvényességi kellék**, mert az önkormányzat csak annak közbejöttével válik normaalkotóvá. Önálló cél hiányában igazodik a felhatalmazó jogszabály által elérendő célhoz, tárgyhoz és keretekhez. Ezért a végrehajtó jelleggel megalkotandó önkormányzati rendelet jogalap nélkül marad akkor, ha a preambulumban megjelölt törvény nem ad a megalkotásra felhatalmazást.

Felhívom a figyelmet arra, hogy a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 8. § (2) bekezdése alapján nem lehet módosítani – többek között - a rendelet bevezető részét, emiatt a **jogszabálysértés csak új rendelet megalkotása esetén szüntethető meg**.

2./ Az Ör. 1. §-a az „anyakönyvi esemény” rövidítést használja, mely nem felel meg az At. 3. § b.) pontjában meghatározottaknak.

Az Atv. 3. § b) pontja ugyanis meghatározza az anyakönyvi esemény fogalmát: a születés, a házasságkötés, a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése és a haláleset, vagyis az anyakönyvi esemény több anyakönyvi eljárást is magában foglal, nemcsak a házasságkötést.

A Jat. 3. §-a értelmében jogszabályban nem ismételhető meg az Alaptörvény vagy olyan jogszabály rendelkezése, amellyel a jogszabály az Alaptörvény alapján nem lehet ellentétes, ezért az Ör. 1. §-a szerinti anyakönyvi esemény fogalmának meghatározása – és a házasságkötéssel való összemosása miatt - törvénysértő.

Továbbá önkormányzati rendelet a magasabb szintű jogszabályban már meghatározott fogalmakat nem bővítheti, és nem szűkítheti, figyelemmel az Alaptörvény már hivatkozott 32. cikk (3) bekezdésére is.

Az IRM rendelet 5. §-a kimondja: ha a jogszabály tervezetének a szövegében ismétlődően valamely kifejezés, szókapcsolat, szövegrész fordul elő, az ismétlődő elem helyett rövid megjelölést lehet alkalmazni. A rövid megjelölést a rövidíteni kívánt elem első előfordulásakor kell meghatározni.

Az IRM fenti rendelkezése, valamint a nyelvtani értelmezés szerint is rövidíteni olyan kifejezést, szövegrészt lehet, amelynek rövidített változatánál hosszabb kifejezés az, amelyet a „továbbiakban” rövidítve kíván feltüntetni. Az Ör-ben azonban ezen követelmény nem teljesül, a „házasságkötés” szó „anyakönyvi eseményre” való „rövidítése” szükségtelen és indokolatlan.

Felhívom a figyelmet, hogy a már hivatkozott At. 3. § b) pont szerinti „anyakönyvi esemény” az At. értelmében több anyakönyvi eljárást is magában foglal, nem csak a házasságkötést, amelyet az Ör. 1. § anyakönyvi eseményként határoz meg, ezért az anyakönyvi eseménynek az At-tól szűkebb meghatározása helyett az anyakönyvi események közül az Ör-ben elegendő csak a házasságkötésre vonatkozó előírásokat szabályozni.

Fentiek értelmében az **anyakönyvi esemény fogalmának módosítása szükséges az Ör. valamennyi rendelkezésében**.

3./ Az Ör. 2. § (3) bekezdése kimondja, hogy „*anyakönyvi eseményt lebonyolítani a Munka törvénykönyvében meghatározott munkaszüneti napok kivételével lehet*”.

A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Munka tv.) 102. § (1) bekezdésének 2017. március 24-től hatályos rendelkezése szerint „Munkaszüneti nap: január 1., március

15., nagypéntek, húsvéthétfő, május 1., pünkösdhétfő, augusztus 20., október 23., november 1. és december 25-26.” Ugyanakkor az At. 27. § (2) bekezdése speciális szabályt tartalmaz a házasságkötés időpontjával kapcsolatosan, mely szerint: „a közeli halállal fenyegető állapotot kivéve **nem köthető házasság** január 1-jén, március 15-én, nagypénteken, húsvétvasárnap, húsvéthétfőn, május 1-jén, pünkösdvasárnap, pünkösdhétfőn, augusztus 20-án, október 23-án, november 1-jén és december 24-26-án, továbbá ha az az adott képviselő-testület hivatala köztisztviselői számára munkaszüneti nap, július 1-jén.”

Fentiek alapján az At. 27. § (2) bekezdésében megfogalmazott speciális szabályt kell alkalmazni a Munka tv-ben rögzített általános szabály helyett, a házasságkötés időpontjára vonatkozóan, ezért az **Ör. 2. § (3) bekezdésének módosítása szükséges.**

4./ Az Ör. 3. § (1) bekezdése kimondja, hogy *a hivatali helyiségen kívüli helyszínen anyakönyvi esemény tartását a jegyző akkor engedélyezheti, ha az anyakönyvi esemény méltósága, tekintélye nem csorbul, továbbá a személyes adatok és az anyakönyv megfelelő védelme biztosított.*

Az At. hatálybalépését követően az anyakönyvi eseményekre vonatkozó bejegyzéseket **elektronikus anyakönyvbe kell teljesíteni**, továbbá az At. 18. § (3) bekezdése **kimondja**, hogy a házasság hivatali helyiségen kívüli megkötését **a jegyző mikor engedélyezheti.**

Fentiek alapján az **Ör. 3. § (1) bekezdése nem felel meg az At. rendelkezéseinek, ezért hatályon kívül helyezése indokolt.**

5./ Az Ör. 4. § (5) bekezdése kimondja, hogy *„a díjak fizetése alól nem lehet mentességet adni.”* Ugyanakkor az Ör. 4. § (7) bekezdése szerint *„rendkívüli körülmény esetén, különös tekintettel a házasulók valamelyikének közeli halállal fenyegető egészségi állapotára, a külső helyszínen lebonyolított anyakönyvi esemény díjmentes.”*

Az Ör. fenti két rendelkezése nem felel meg a Jat. 2. § (1) bekezdésében foglaltaknak, mely kimondja, hogy a jogszabálynak a címzettek számára **egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie.**

Amennyiben az Ör. 4. § (7) bekezdésében foglalt mentességet alkalmazni kívánják, akkor az **Ör. 4. § (5) bekezdésének hatályon kívül helyezése indokolt.**

6./ Az Ör. 6. § (1) bekezdése a „közszolgálati tisztviselők jogállásáról szóló törvényre” hivatkozik.

A közszolgálati tisztviselőkről szóló törvénnyel összefüggő átmeneti, módosuló és hatályát veszítő szabályokról, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2012. évi V. törvény 59. § (1) bekezdés a) pontja a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvényt 2012. március 1-jétől hatályon kívül helyezte.

Azonban 2012. március 1-től hatályba lépett a **közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény**, ezért ennek megfelelően az **Ör. 6. § (1) bekezdésének módosítása szükséges.**

7./ Az Ör. 6. § (4) és (5) bekezdésében az anyakönyvvezetőt megillető „díjazás” szerepel, ugyanakkor az Ör. 6. § (6) bekezdése „juttatás” kifejezést használ. Az eltérő szóhasználat a Jat. 2. §-ának nem felel meg, ezért az **Ör. 6. § (6) bekezdésének módosítása szükséges.**

8./ Az Ör. 3. mellékletében hivatkoznak az 1982. évi 17. törvényerejű rendeletre, mely az 1. pontban kifejtettek értelmében már nem hatályos, helyette az At. megfelelő rendelkezésére kell hivatkozni. Fentiek értelmében az **Ör. 3. mellékletének módosítása szükséges.**

Felhívom figyelmüket arra, hogy az önkormányzati rendeletek megalkotásakor maradéktalanul be kell tartani a felhívásban is hivatkozott, a jogalkotással, jogszabályszerkesztéssel kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket (Alaptörvény, Jat., IRM rendelet), mert **a törvénysértő módon megalkotott önkormányzati rendelet közjogilag érvénytelen jogi aktusnak tekintendő**, ahogy arra a Kúria is utalt több, egyedi ügyben hozott határozatában (pl. Köf. 5.021/2013., Köf. 5.032/2014.)

Az Mötv. 134. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kérem, hogy **a törvényességi felhívásban foglaltakat megvizsgálni, és** az annak alapján tett intézkedésről **legkésőbb a fenti határidőig** - a Nemzeti Jogszabálytár törvényességi felügyeleti kapcsolattartó rendszerén keresztül - **tájékoztatni szíveskedjen.**

Mellékletként kérem, küldje meg a törvényességi felhívás megtárgyalásáról szóló testületi határozat kivonatát, valamint a megtett intézkedéseinek dokumentumait.

Tájékoztatatom a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy amennyiben a jogszabálysértés megszüntetésére nyitva álló határidő **eredménytelenül telik el**, úgy az Mötv. 136. § (2) bekezdése alapján Vése Községi Önkormányzat Képviselő-testületének testületének a hivatali helyiségen kívüli és a hivatali munkaidőn kívül történő anyakönyvi esemény és családi esemény engedélyezésének szabályairól és díjairól szóló 5/2016.(VI.24.) önkormányzati rendelete jogszabállyal való összhangjának bírósági felülvizsgálatát fogom kezdeményezni a Kúriánál.

Kaposvár, 2017. június *MS.*

Tisztelettel:

dr. Neszményi Zsolt
kormány megbízott nevében és megbízásából:

